

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- Πεδινοί
- Κοινωνιολογική Εταιρεία
- «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας» (1919).

Μονάδες 12

A.1.2. *Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.*

1. Η Γαλλική Επανάσταση και οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι ευνόησαν ιδιαίτερα την ελληνική ναυτιλία.
2. Η Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα είχε μικρή ποικιλία μεταλλευτικών κοιτασμάτων, σε μεγάλες όμως ποσότητες.
3. Η ίδρυση τραπεζικού ιδρύματος στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος απέβλεπε μόνο στην εξάλειψη της τοκογλυφίας.
4. Βασικό χαρακτηριστικό των επενδύσεων των κεφαλαιούχων ομογενών κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα ήταν ο ευκαιριακός χαρακτήρας και η ρευστότητά τους.

5. Με τη διχοτόμηση της δραχμής το 1922, το ελληνικό κράτος εξοικονόμησε 1.200.000.000 δραχμές.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2

- A.2.1.** Ποιες κοινωνικές τάξεις και ομάδες απογοήτευσε η αποτυχία του προγράμματος Τρικούπη για ένα σύγχρονο κράτος και για ποιους λόγους;

Μονάδες 14

- A.2.2.** Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην καθυστέρηση της εμφάνισης και ανάπτυξης του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα κατά τον 19^ο αιώνα σε σχέση με άλλες χώρες;

Μονάδες 14

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από την παρακάτω πηγή και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α) να περιγράψετε και να αιτιολογήσετε τη δομή του Βενιζελικού κόμματος.

Μονάδες 12

- β) να εντοπίσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές του κόμματος των Φιλελευθέρων με τα αντιβενιζελικά κόμματα στο σύνολό τους.

Μονάδες 13

Κείμενο

Ο Βενιζέλος, μολονότι πίστευε στον κοινοβουλευτισμό, αντιλαμβανόταν πως η πρωτοφανής του επιτυχία οφειλόταν στο προσωπικό του χάρισμα μάλλον, παρά στην κομματική οργάνωση. Η πεποίθησή του πως ήλθε στην εξουσία το 1910 για να απαλλάξει την Ελλάδα από

τον «παλαιοκομματισμό» δεν ξεχώριζε πάντοτε από την εχθρότητα προς τα κόμματα εν γένει. Ειδικότερα μετά το 1928, όταν άρχισε να χαλαρώνει η επιβολή του πάνω στους τέως υπαρχηγούς του, έτεινε να αγνοεί την «κομματική κουζίνα» όπως τα ονόμαζε περιφρονητικά. Σε μια συνέντευξη που έδωσε τον επόμενο χρόνο, αποκάλυψε την πεποίθησή του πως, αν το κοινοβουλευτικό σύστημα ήθελε να επιβιώσει, χρειαζόταν περισσότερο παρά ποτέ μεγάλες προσωπικότητες, ικανές να διερμηνεύσουν πιστά και άμεσα τη λαϊκή θέληση, χωρίς να υπόκεινται ανά πάσα στιγμή σε κομματικές πιέσεις. Ούτε ο πατερναλισμός του Βενιζέλου ούτε οι πελατειακές φατρίες των Λαϊκών παρήγαγαν μια κομματική οργάνωση ικανή να αρθρώσει τα αιτήματα των μαζών. Ούτε οι μεν ούτε οι δε γέννησαν το «κόμμα ιδεών», την απουσία του οποίου θρηνούσαν οι θεωρητικοί εκείνης της εποχής στην Ελλάδα. Ούτε και κατόρθωσαν να δημιουργήσουν σταθερές νεανικές οργανώσεις. Το «σχίσμα» το οποίο τους χώριζε, καθώς στηριζόταν σε περιφερειακές μάλλον παρά σε ταξικές αντιθέσεις –μεταξύ της Παλαιάς Ελλάδας και των βενιζελικών Νέων Χωρών- αφορούσε ολοένα και λιγότερο τις ανάγκες μιας χώρας όπου αναπτύσσονταν ταχύτατα οι πόλεις και η βιομηχανία. Τα δύο μεγάλα κόμματα προσκολλήθηκαν στην άποψη πως η λειτουργία ενός κόμματος εθνικού επιπέδου ήταν να υπερβαίνει μάλλον παρά να εκπροσωπεί τα ταξικά συμφέροντα.

Mark Mazower, *Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του Μεσοπολέμου*, σσ.52-53.

πατερναλισμός: άσκηση εξουσίας με κηδεμονευτικό χαρακτήρα

Λαϊκό Κόμμα: αντιβενιζελικό κόμμα του Μεσοπολέμου

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από την παρακάτω πηγή και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αποτιμήσετε τη συμβολή των Μικρασιατών προσφύγων στην ανάπτυξη του τομέα της βιομηχανίας.

Μονάδες 25

Στο χώρο των εργοστασίων κυριάρχησε η ταπητουργία με δεύτερη τη βαμβακουργία, την οποία οι πρόσφυγες εμπλούτισαν με νέα είδη: αλατζάδες, κουβέρτες και άλλα. Το σύνολο των βιομηχανικών οικοπέδων που παραχώρησε η Ε.Α.Π. σε ενδιαφερόμενους σε όλους τους προσφυγικούς συνοικισμούς ήταν 40. Από αυτά, τα εικοσιτέσσερα βρίσκονταν στη Νέα Ιωνία και, από τα υπόλοιπα, δύο στην Καισαριανή, επτά στη Νίκαια, επτά στον Υμηττό, ένα στο Βύρωνα, ένα στα Ταμπούρια του Πειραιά, ένα στη Δραπετσώνα και ένα στον Πειραιά. Εκτός από τα ταπητουργεία και τα υφαντουργεία, στη Νέα Ιωνία ένα οικόπεδο χρησιμοποιήθηκε για εργοστάσιο ελαστικών, ένα για σοκολατοποιία και ζαχαροπλαστική, ένα για βιομηχανία χρωμάτων και ένα για αγγειοπλαστική. [...] Ο νέος και πολλά υποσχόμενος κλάδος της ταπητουργίας προσήλκυσε το ενδιαφέρον πολλών γνωστών γηγενών επιχειρηματιών, οικονομικών παραγόντων και τραπεζών, που εκμεταλλευόμενοι την τεχνογνωσία των προσφύγων συνεταιρίστηκαν μαζί τους στη δημιουργία μεγάλων εταιρειών. [...] Ο Ν. Κυρκίνης, μέσα στα 1919, άρχισε τις εργασίες για την ίδρυση εργοστασίου μεταξουργίας, με συνεργάτη το μεταξοβιομήχανο από την Καλαμάτα Α. Ναθαναήλ και τον γιο του Κωνσταντίνο. Οι πρώτες εργασίες στέφθηκαν με επιτυχία. [...] Τον Ιανουάριο του 1923, όταν τα κύματα των προσφύγων κατακλύζουν τον χώρο, η Μεταξουργία του Κυρκίνη με τη συμμετοχή των ιδίων μετόχων της Ελληνικής Ερριουργίας γίνεται Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνική Μεταξουργία

Α.Ε.», με γενικό διευθυντή τον Ν.Κυρκίνη και εταιρικό κεφάλαιο 5.000.000 δραχμές. Κύριος παράγοντας της ανάπτυξης της μεταξουργίας στην Ελλάδα ήταν η συνεισφορά των προσφύγων που με την τεχνογνωσία τους αλλά, κυρίως, με τα φτηνά εργατικά χέρια που πρόσφεραν έδωσαν μεγάλη ώθηση στην Ελληνική Βιομηχανία Μεταξιού. Στο εργοστάσιο του Κυρκίνη «τα πολυπληθή θύματα του Κεμαλισμού, τα εκ Νικομηδείας και Προύσης καταγόμενα εύρον την γνωστήν της πατρίδος των ενασχόλησιν διά τελειοτάτων μηχανημάτων... γίνεται μάλιστα προσπάθεια εν τω Υπουργείω Περιθάψεως, ώστε να απασχοληθώσι άπασαι αι εργάτιδες» γράφει η Χρυσή Βίβλος.

Όλγα Βογιατζόγλου, «Η βιομηχανική εγκατάσταση στη Νέα Ιωνία - Παράμετρος εγκατάστασης», στο συλλογικό τόμο *Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα*, σσ. 150 - 155.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : 10:00.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ